რედაქცია: სოლოლაკზე, ბ. ღიხ ქუჩაზე, მელიქიშვილის სახლში, № 43
კანტორა რედაქციისა: მ. ელიქიშვილის სტამბაში, ბანოვის ქუჩ ზე.

ხელის-მოწერა: მიიღება კანტორაში. Бареше მცხოვრებთათვის: Въ Тифлисъ. Въ редакцію газ. „Дроэба".

გაზეთის ფასი: მთელის წლისა—8 მან., ნახევარ წლისა—4 მან. და 50 კაპ., ოთხის თვისა—3 მან., ერთის თვისა—1 მან.

უოველ დღე ოთხშაბათს გარდა

დროება

ცალკე ნოემერი ღირს შაურათ

განცხადება: მიიღება ქართულს, რუსულს, ხომხურს და სხვ. ენებზე.
ფასი განცხადებისა: ერთ-ერთ ადგილზე—[illegible] ერთ-მეორეზე—[illegible] სტრიქონზე—8 კაპ., ჩვეულებრივის ციცეროთი—5 კაპ., პატარა—4 კაპ.

რედაქციას უფლება აქვს გასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდად გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

Библиотека Грузинского Университета

სამი თვის ხელის-მოწერა

„დროებაზე"

1 ოქტომბრიდამ
ამ 1877 დამლევამდე

მიიღება თფილისში, „დროების" რედაქციაში (ბანოვის ქუჩაზე, სტ. მელიქიშვილის სტამბაში). სხვა ქალაქებში „დროების" აგენტებთან.

ფასი სამი თვის გაზეთისა—3 მან.

ქალაქს გარეშე მცხოვრებთა გაზეთი ამ ადრესით უნდა დაიბარონ: *Въ Тифлисъ. Въ редакцію газеты „Дроэба".*

ტელეგრამები

ბრძოლის ველიდამ

პარიჟი, 10 ოქტომერს. ლონდონის გაზეთის „Standards"-ის სიტყვით, ოსმალოს ელჩს პარიჟში მოუვიდა პროექტი პირობისა, რომლითაც ოსმალეთი მორიგებაზე დათანხმდებოდა, თუ რომ ევროპის სახელმწიფოებს იმასა და რუსეთს შორის შუამდგომლობა ეკისრა.

ლონდონი, 10 ღვინობისთვეს. გაზეთს „Times"-ში რაზგრადიდამ იწერებიან, რომ სულეიმან-ფაშამ დაიწია რაზგრადიდამ, რადგან ცუდი ტროსების გამო ჯარს შეშის და წყლის შოვნა დაძნელებული იყოო.

ომის ამბები

აზიის ბრძოლის ველიდამ

დიდ მთავარმა კავკასიის არმიის მთავარ-სარდალმა, მუხთარ-ფაშის დამარცხების თაობაზე, შემდეგი დეპეშა გაუგზავნა ბორნი სტუდენში ხელმწიფე იმპერატორს:

„**ყარაიალი**, 3 ღვინობისთვეს. ბედნიერი ვარ, რომ თქვენს უდიდესობას ბრწყინვალე გამარჯვება შემიძლიან მოულოცო: დღეს მუხთარ-ფაშის არმია სრულიად დამარცხებულია, და იმას ყარსის გზაც შეკრული აქვს. ჩვენს ხელში ჩავარდნილი ზარბაზნებისა და ტყვეების ანგარიში ჯერ ცნობაში არ არის მოყვანილი; ამასა და აგრეთვე ჩვენს ზიანს მალე მოგახსენებთ."

—

ბუშინდელს „კავკაზში" დაბეჭდილია შემდეგი კერძო დეპეშა 5 ოქტომბერს ყარაიალიდამ მიღებული:

„3-ს ღვინობისთვეს ჩვენ დავატყვევეთ 26 ბატალიონი მუხთარის ჯარი, შვიდი ფაშა: ომერ, რეშიდ, შევქეთ, ომერ, ოსმან, მაჰმედ—ფაშები და შტაბის უფროსი ჰასსან-ფაშა. ამას გარდა 241 აფიცერი. მუხთარ-ფაშა დაჭრილია.

„ჩვენის მხრით 1,200 კაცია დაჭრილ-მოკლული; შემდეგი აფიცრები არიან დაჭრილი: მაიორები: ფონ-დერ-ნონე, თ. პუტიატინი და სპიროვი; პორუჩიკები: სერეადა, ქელლერი და მეფუტაძე; პოდ-პორუჩიკები: ალამალოვი, თ. თარხან-მოურავოვი, ვალიანსკი და თ. ბარათოვი.

„მუხთარ-ფაშა 20 ბატალიონით ქვეითა ჯარითა და ამას გარდა ცხენოსანი ჯარითა და არტილერიით ყარსში გაიქცა. ჩვენ დიდძალი საომარი მასალები დავგრჩა.

„ჩვენი მთავარი კვარტირა ახლა ბიზინქევია ყარსის პირ-და-პირ."

—

ამავე გაზეთს 9 ოქტომბერს მოუვიდა ჭიურუკ-დარიდამ შემდეგი დეპეშა კერძო კორრესპონდენტისა:

„ჩვენს ხელში ჩავარდა 280 აფიცერი 7,000 სალდათი და 42 ზარბაზანი. ამბობენ, რომ მუხთარ-ფაშა არზრუმში გაიქცაო.

„ჩვენი ჯარები გარს-შემოერტყნენ ყარსსა. ჩვენი მთავარი კვარტირა დიდ-თექმაში იმყოფება.

—

„მოსკოვის უწყებებში" გაცხარებული სტატია არის დაბეჭდილი მუხთარ-ფაშის დამარცხებაზე. გაზეთი ამბობს, რომ თუ ჩვენმა კავკასიის არმიამ ამ გამარჯვების შემდეგაც ისეთი მხნეობა და ენერგია გამოიჩინა, როგორც თვითონ გამარჯვების დროს, უეჭველია, რომ ყარსისა და არზრუმის აღება ჩვენ არ გაგვიჭირდებაო.

—

იგდირელი კორრესპონდენტი გაზეთის „Голосъ"-ისა სხვათა შორის, შემდეგ ახირებულ ამბავს იწერება ამ გაზეთში:

„ყურადღების ღირსია ის საშუალება, რომელსაც ხმარობენ ხოლმე ოსმალოები იმისთვის, რომ, გაჭირების დროს, ბრძოლის ველზე თავის დახოცილები არ დასტოვენ: ორი სალდათი გადააცვამს ხოლმე დაჭრილს ტანზე საბელსა და ისე მიათრევენ საჩქაროთ, რომ ჩვენ არ წავართვით."

მეორე ამბავი, რომელსაც ესვე კორრესპონდენტი მოგვითხრობს, კიდევ უფრო შესანიშნავია:

„გასაკვირველია ის ერთგულება და სიყვარული, რომელსაც ცხენები უცხადებენ ოსმალოს სალდათებსა: რამდენიძე შემთხვევა მოხდა, რომ ჩვენმა სალდათებმა ჩაავლეს აღვირში ხელი ოსმალოებისაგან მიტოვებულ ცხენებსა, მაგრამ ვერას გზით ვერ დასძრეს ალაგიდამ; მათრახით, ჯოხით მიადგებოდნენ ცხენს, სცემდნენ რაც შეიძლოთ, მაგრამ ის ტოკავდა და თავის ალაგიდამ ფეხს არ იცვლიდა..."

ევროპის ბრძოლის ველიდამ

იასსელი კორრესპონდენტი გაზეთის „Голосъ"-ისა შემდეგ ამბავს იწერება ამ გაზეთში ბოლგარიის ბრძოლის შესახებ:

„დარწმუნებით ამბობენ, რომ რუსებსა და რუმინებს ამ ჟამად 260,000 კაცი ჰყავთო, და ამ ჯარის სხვა და სხვა ნაწილები ისეთს ალაგებზედ არის დაბანაკებული, რომ საჭიროების დროს ყოველთვის შეუძლიანთ ერთმანეთს დაეხმარონ...

„პლევნოსთან ახლა დაიწყეს რუსებმა და რუმინებმა საქმის წაყვანა ისე, როგორც ადრე უნდა წაეყვანათ: ისინი ამაგრებენ თავის პოზიციებსა და ამნაირად ნელ-ნელა უახლოვდებიან ამ ქალაქს. მხოლოთ ამგვარის საშუალებით შეიძლება შემდეგში იერიშით მისვლა და აღება პლევნოსი.

„შიპკა ჯერ კიდევ ჩვენს ხელშია, თუმცა ამ გადასავალის დაჭერა ჩვენ ერთობ ძვირად დაგვიჯდა: ამბობენ, რომ მარტო აქ რუსების მხრით 400 აფიცერი არის დღევანდლამდინ მოკლული და დაჭრილიო.

„ამბობენ, რომ მემკვიდრის არმია, რომელიც მდ. ინტრასა და ლომს შუა

დგას, წინ გაწევასა და ოსმალოს ჯარზე (სულეიმან-ფაშაზე) თავს-დასხმას აპირებსო. მაგრამ ამ ორი კვირის განმავალობაში, სანამ კიდევ ახალი ჯარები არ მოუვათ, არა მგონია, რომ იმან სულეიმან-ფაშის თავს-დასხმა იკისროს.“

—

„რეიტერის სააგენტოში“ სტამბოლიდა იწერებიან, რომ, ბაირამის დღესასწაულობის გამო, ხონთქარმა ყველა თავის ჯარის სარდლებს მისალოცავი დეპეშა გაუგზავნა, რომელშიაც სხვათა შორის აცხადებსო, რომ „ალახის შემწეობით, სრული იმედი აქვს, რომ იმის ჯარები მალე გამარჯვებულნი დაბრუნდებიან თავის ქვეყანაშიო.“

—

სტამბოლიდამვე რუსულს გაზეთს „Новое Время“-ში იწერებიან, რომ მდიდარმა პოლშელმა ვლადისლავ პლატერმა ოთხი მილიონი ფრანკი მოიტანა აქ იმ განზრახვითო, რომ პოლშელებისაგან ცალკე ლეგიონი (ჯარი) შეადგინოს და ამ ომში რუსეთის წინააღმდეგ დაეხმაროს ოსმალეთსაო.

—

„ხალხთა-შორის ტელეგრაფის სააგენტო“ გვაცნობებს, რომ 30 ენკენისთვეს 1,500 კაცი ვენგრიელების ვოლონტერი ძალით გადავიდნენ რუმინიაში და ოსმალოს ჯარის შესაერთებლად მიდიანო. რუმინიის მთავრობას ჯარი გაუგზავნია ამათ წიინააღმდეგ.

ამგვარსავე ამბავს გვაცნობებს ბუხარესტიდამ 2 ღვინობისთვეს მიღებული დეპეშა: რამდენიმე ასი დაიარაღებული ვენგრიელი გადმოვიდა ჩვენ სამზღვარზედაო; მთავრობისაგან გაგზავნილმა ჯარმა გაჰფანტა ისინიო. ვენგრიის სამზღვარზე ყარაულათ რუმინიამ ჯარები დააყენაო.

—

„მოსკოვის უწყებებში“ დაბეჭდილის ოფიციალურის სიით ვტყობულობთ, რომ ბოლგარიის რუსის არმიაში იმყოფება ამ ჟამად: 849 ექიმი, 146 აფთიაქარი, 123 ვეტერინარი (პირუტყვის ექიმი) და 3,285 ფერშალი. ამაში არ არის მოყვანილი პროფესორები და მედიცინის სტუდენტები, რომელთაც რიცხვი რამდენსამე ასს კაცს შეადგენს.

საქართველო

„დროების“ კორრესპონდენცია

მაღარო, 2 ღვინობისთვეს. რაღა თქმა უნდა, ჩინებული განკარგულება და კანონია, რომ გლეხ-კაცს დაენიშნა მოსამართლედ თავისივე მეზობელი, თავისავე ამორჩევით; მაგრამ გაბედვით ვიტყვი, რომ მრთელს საქართველოში იშვიათათ იპოვება იმისთანა სოფელი, რომელშიაც იყოს კეთილ სინიდისიანი მსაჯული, სჯიდეს კანონიერათ და არ უყურებდეს პურ-მარილსა, ქრთამსა, მეგობრობასა და მეზობლობასა.

ამის მაგალითი ძრიელ ბევრი [illegible] ხამს თვალით და კიდეც გამიგონია, მაგრამ ერთმა შემთხვევამ, რომელსაც თვით მე ყური უგდე სიღნაღის მომრიგებელ სასამართლოში, ძრიელ გამაკვირვა. ეს იყო შემდგომი:

ერთ პირს ერთი ოჯახის-შვილისაგან ექირავნა გუთანი და მიეცა პირობა, რომ ხუთი დღისა უნდა მოეხნა, ფასი სრულებით წინათვე მიელო. ამ ოჯახის-შვილს გაეტანა გუთანი და მოეხნა ოთხი დღის სახნავი მიწა, რომელიც მდებარეობდა ერთს ადგილას; ხოლო მეხუთე დღიური ყოფილიყო განშორებით. შემდგომ რამტენისამე დღისა, კიდევ გაეტანა ამ ოჯახის-შვილს გუთანი, მოსახნავათ ამ მეხუთე დღიურისათვისაც და ჰხედავს, რომ ეს მიწა მოხნული არის; მაშინვე გამოაბრუნებს გუთანს, მივა პატრონთან და ეტყვის: თუ კი მიწა მოხნული გქონდა, ან ფასი რაღათ მომეცი, ან რათ მაწვალე და ან დღეს რაღათ მომაცდინე? მაგრამ მე რა: ფასი ხომ მიღებული მაქვს! ამ მიწის პატრონმა დიდათ გაიკვირვა, რომ მე ჩემი მიწა არ მომიხნამს და ვინ მოხნავდა? შემდგომ ბევრის ძებნისა იპოვნა მომხვნელი გუთნის პატრონმა, თუმცა მეხუთე დღისა არ მოეხნა, მაგრამ ფასი აღარ დაუბრუნა, რადგანაც იმის გულისათვის იმ დღეს მომცდარიყო. მიწის პატრონს ეთ-

5

ფელტონი

აპალონ მარკოვიჩი

მოთხრობა არდოვისა

—

აპალონ მარკოვიჩი წამოიწია საკარძლიდგან. პატარა თვალებმა მისმა განიელვეს შეურაცხყოფის მოგონებაზე. თითქოს ერთი გოჯი სიმაღლე მოემატა. ერთი წამის შემდეგ ისევ დაჯდა, სულ მიეკუნჩხა საკარძლის კუთხეში და იქვნეულის ბღვერით დამიწყო ცქერა.

— თქვენ გეცინებათ, მოწყალეო ხემწიფევ, დაიწყო მან მრისხანეთ, თუმცა ჩემ სახეზე კვალიც არ ყოფილა სიცილისა. თქვენ გეცინებათ, რომ მე ჩემს ხნოვანებაში მართლათ მივიღე აფეთქება კეკლუცი ყმაწვილი ქალისა, რომელიც მხოლოთ იმისთვის მიენდო ბუნების სურვილს, რომ უფრო კარგათ შეეტყო—თუ რა არის სიყვარული და გაეშინჯა ვისმეზე თავისი ძალა. შეიმაგრეთ სიცილი, სასაცილო შემდეგში უფრო მეტია!... რასაკვირველია, პირველი ჩემი აზრი იყო, რომ ბარათი უკანვე მიმეღო. მივსწერე ძალიან ღირსეული მოკლე ბარათი, რომელშიაც მოვიხსენე რაც გამეგონა, გადავკარი მისი ხნოვანების შეუფერებელ კეკლუცობაზე და მოვითხოვე ჩემი ბარათი. როგორც ჰხედავთ მე ისე მოვექეცი მას, როგორც შეჰფერის უგუნურ ყმაწვილ ქალს. მინდოდა მეთქვა, რომ შემდეგაც აგრე ღირსეულათ ვეპყრობოდი მას; მაგრამ არა: ჭეშმარიტება სჯობიან! უმაღლეს თავის დამცირებამდი ახწევინებდა თავს აპალონ მარკოვიჩი!... ბარათი გადავეცი დანიშნულებისა-დაგვარად, მოწაფის რვეულით, რომელზედაც ლექციის გათავების შემდეგ მივიღე ახირებული პასუხი: „ბარათი დამწვარია!“ არც თავის მართლება, არც ბოდიშის მოთხოვა, არაფერი! პირველი ოინი ამით გათავდა.

—აპალონ მარკოვიჩმა გადაყლაპა მწარე აბი. ძალიან კარგი. ბაიარა ამ გვარათ ერთმა წელიწადმა, იქნება მეტმაც. ჩვენ არავითარი დამოკიდებულება არ გვქონია ერთმანეთთან. ის გადავიდა ჩემი კლასიდგან და შევიდა პანსიონერკათ. ვხედავდი, რომ მისი ცხოვრება ტკბილი არ იყო, მაგრამ რა უნდა მექნა.

ერთხელ ლექციის გათავების შემდეგ მივდიოდი იმ დერეფანში, სადაც მომიგდა დაუვიწყარი შემთხვევა. მე დამიძახეს. ფანჯარასთან, სწორეთ იმ ფანჯარასთან, სადაც მე ისე მათამაშეს, იდგა კიდევ ის. მე მივედი, მაგრამ უნდა იცოდეთ, რომ ყველა შემთხვევისათვის მზათ ვიყავი, და ძალიან გულ-ცივათ ვკითხე, რა ნებამდა.

— ბახსოვსთ, რა მოხდა აქ? მკითხა მან პირ-და-პირ. კითხვა იყო ისეთი მოულოდნელი რომ მე პასუხი ვერ მოვახერხე.

— აპოლონ მარკოვიჩ! დაიწყო მან და ჩამავლო ხელი ხელში. ჟრუანტელმა დამიარა; მე დამავიწყდა ჩემი ადრინდელი განზრახვა: რომ არ მივნდობოდი მას, და როგორც სულელი მივჩერებოდი. მე მინდოდა განმეთავისუფლებია ხელი მისგან და თანაც უჭერდი კიდეც მის პაწაწა ხელებს.

— მე დანაშაული ვარ თქვენთან, მეუბნებოდა ის, მაშინ მე ვიყავი ყმაწვილი; მე მეშინოდა ჩემი მოქმედების შედეგის. ეხლა მე შემიძლიან თქვენი დაფასება, და თუ თქვენ არ გამოგიცვლიათ თქვენი განზრახვა....

მე აღარ დავასრულებინე სიტყვა. შემოვხვიე ორივე ხელები და მივიზიდე ჩემსკენ.

— მე ხომ არაფერი გამაჩნია, ლიუბა ალექსანდროვნა. ჩემი დიდება შესდგება ჩემი შრომიდგან.

უველაფერი წასულიდგან მე მხოლოთ ის გამახსენდა, რომ მას სილარიბის ეშინიან!

ქვა მომხვნელისათვის, რომ მე ჩემი მიწა უნდა დამიბრუნო და შენს თესლს მოქცემ და ერთს დღიურსაც — სადაც გინდა იქ გიხნამ. მომხვნელს უარი ეთქო; ეგრე კი არა, მე ქირას მოქცემ შენს მიწაში რაც დაწესებული არის. შემდგომ მორიგებულიყვნენ ისევ თანხმობით, რომ რაც იმ მიწაში გამოსავალი იქნებოდა, ის ორი წილი უნდა მიელო მიწის მომხვნელს და დამთესველს, ხოლო მესამე მიწის პატრონს.

Ამაზედ არავითარიმე წერილი არა შაუდგენიათ-რა.

მომკის დროს მიწის პატრონი თავის საჭირო საქმისათვის წასულიყო Თფილისში; სანამ იქიდამ მობრუნდებოდა, ამ მომხვნელმა და დამთესველმა მომკო, გალეწა და ჩააფარა ორმოში სრულებით. როდესაც მიწის პატრონი მობრუნდა Თფილისიდგან, შეიტყო, რომ იმ მიწაში გამოსულა ცხრამეტი კოდი პური და იმედი აქვს, რომ მესამედს მიიღებს; მაგრამ როდესაც სთხოვს, უარს ეუბნება. „მე შენ არას მოქცემ, წადი და სადაც გნებავდეს იქ იჩივლე!" მიწის პატრონი წამოსულიყო და ეჩივლა სიღნაღის მომრიგებელ სასამართლოში. Გარჩევის დროს თვითონ მე იქ ვიყავი; მიწის პატრონმა აუხსნა ყოველი გარემოება.

მოსამართლემ ჰკითხა მოპასუხეს:— რატომ არ აძლევო? Პასუხის მაგიერათ მიწის მომხვნელი იღებს ნახევარ თაბახ ქაღალდს სოფლის მსაჯულებისაგან სამის ბეჭდით დაბეჭდილს და აძლევს მოსამართლეს. Ამ ქაღალდში სწერია, რომ ვითომც მსაჯულებთან ელაპარაკნოთ და მსაჯულებს მიწის პატრონი გაემტყუნებინოთ... მიწის პატრონი პირჯვარს იწერამს: Დიდება შენთვის ღმერთო, როდის გვქონდა მსაჯულებთან საჩივარი, მე წერა ვიცი, რატომ ხელი არ მიწერია? მოსამართლემ, რაკი შემოწმებული ქაღალდი დაინახა, იმ საქმის გარჩევაში აღარ შევიდა და უთხრა: თუ გინდა მაგ ქაღალდის დარღვევა, ღუბერნატორთან იჩივლეო, და ამით გაათავეს საქმარი.

ა. შ—ოვი

ᲡᲐᲑᲐᲐᲡᲝ

ᲓᲘᲐᲮ „ᲛᲐᲫᲦᲐᲠᲡ" ᲡᲘᲦᲜᲐᲦᲔᲚᲡ *)

(Დასასრული)

მაშასადამე, თუმცა სიღნაღელები შეიარაღებულან, მაგრამ ეს შეიარაღება იმათ არა უშლით, რომ თავის ოთახებში, ან ციხის კარებთან თბილათ, გემრიელათ, უდარდელათ იფშვინონ და გამაძღარ მუცელზედ ტკბილი სიზმრები ინახულონ.

Დარჩა უკანასკნელი სიცრუე:

„მაძღარი სიღნაღელი" ბეჭედ უკრავს კ. ბ—შვილს ზნეობითი და მატერიალურ მხრით დაცემაზედ ქიზიყელებისა „მართალიაო," ფილოსოფოსობს „მაძღარი სიღნაღელი," მოწყვეტილნი არიან ჯანზედა ქიზიყელი გლეხკაცები, დატანჯული და მშიერი, მაგრამ სიღნაღელებისა რა ბრალია?"

როგორ თუ რა ბრალია? სიღნაღელებისა ბრალიანობას და უბრალელობას კი არ მოგახსენებენ, იმას ამტკიცებს ბ—შვილი, რომ მაძღარი, თამამი და შესვენებული კაცი უფრო გულადათ დახვდება მტერს, ვინემ ჯანზედ მოწყვეტილი. სიღნაღელები და ქიზიყელები ორნივ ერთი მამულის შვილები ვართ, ორნივ ერთ კანონ ქვეშ, ერთ მფლობელობის ქვეშ ვცხოვრობთ; ჩვენი ცხოვრობა, სიამოვნება, სიკეთე, უსიამოვნება დამოკიდებულია ურთიერთა ზედ-მოქმედებაზედ, ერთმანეთის ხელის-გამართვაზედ, ერთმანეთის დახმარებაზედ, ერთმანეთის თანაშემწეობაზედ. ჩვენა გვაქვს საზოგადო ინტერესები, საზოგადო გაჭირება, საზოგადო მოთხოვნილება — ჩვენა გვყავს ე რ თ ი, ყ ვ ე ლ ა ს თ ვ ი ს ს ა ზ ო გ ა დ ო მ ტ ე რ ი ც დ ა მ ო კ ე თ ე ც; ჩვენ ყველანი მოვალენი ვართ მტრის ხელისგან დავიცვათ ჩვენი მამული, ჩვენი სარწმუნოება, ჩვენი ცხოვრება, ჩვენი პატივი და ღირსება.

ჩვენ ეხლა, დღეს, გამოგვიჩნდა ერთი მტერი, ორივეს გამაფუჭებელი და ჩამყლაპავი; ჩვენ ორნივ, ზნეობით და ყველა კაცურ კანონების ძალით, მოვალენი ვართ მტერს ორნივ ერთად მივეგებ‡

*) „Დროება" № 162·

— Თითქოს მე ვირჩევდე! მწუხარებით მიპასუხა. Ბუვერნანკის ხვედრი ტკბილი არ არის.

Ეს სიტყვები მან წრფელის გულით სთქვა; სხვა ამ შენიშვნას კარგათ დაუკვირდებოდა, და მე კი ავავლე ყური. მან კი ორი უსიამოვნო მდგომარეობიდან ამოირჩია ერთი უმცირესი. Და გამომყვა მე ცოლათ, რადგან უკეთესი არ ჰყავდა. მე ბედნიერი ვიყავი, მოწყალეო ხელმწიფე; ჩემს სიცოცხლეში პირველად ვიყავი ბედნიერი...Ვკოცნიდი მის ხელებს. Ისიც არ მეწინააღმდეგებოდა.

— როგორ გიყვარვართ! შემნიშნა მან. Თქვენ ყველაფრისათვის მზათა ხართ ჩემთვის?

— Თითქოს ამაში ეჭვი იყოს! წამოვიძახე მე.—Განა ვერ ჰხედავთ? Ერთი თქვენი სიტყვა საკმაოა, რომ ჰკუიდგან შავიშალო!

Მან გაიცინა. Ამ დროს გვერდით კლასებში კანტორკები დაახრაგუნეს.

— Ერთი სიტყვა ამ საგანზე არავის უთხრათ. Არეულათ მითხრა მან. Მომწერეთ ბარათი და მეც გიპასუხებთ.

Გავიდა ერთი თვე ამ შემთხვევის შემდეგ. ჩვენ ვხედავდით ხოლმე ერთმანეთს ხშირათ, და მიწერ-მოწერა გვქონდა კიდე უფრო ხშირათ. Ყოველ ბარათში ის უფრო და უფრო ტკბებოდა, და რწმუნდებოდა ჩემზე. Უთვალავი ზრუნვა მომავალისათვის და სახლეობის მოლოდინი ტკბილათ მართობდა მე მიწერ-მოწერისა და ნახვის შემდეგ. Აპალონ მარკოვიჩი გაცოცხლდა; მას ეგონა, რომ ვერავითარი შეურაცხყოფა ადამიანისა ვერ შეეხება მას. Და ან კი რაღა საქმე ჰქონდა მას კაცობრიობასთან, როდესაც ის თვითონ, მთელს სასუფეველს ატარებდა გულში! Დიახ! Ის დედა-მიწას ვეღარ გრძნობდა ფეხებ ქვეშ; მთელი თვე ჰაერში დაფრინავდა. Და როდესაც ის ისეთ სიზმარში იყო ცხადათ, როდესაც ყოველ ღონეს ხმარობდა, რომ როგორმე უკეთ გაეჩაღებია თავისი კერა, მას უპირობდნენ გამოღვიძებას, რომელსაც უნდა მოესპო მისთვის ყველაფერი!..

Ინსტიტუტის ვრცელ არე-მარეში გამოჩნდა ხარიტონოვის მეუღლე. Თქვენმა პატივცემულმა ბიცოლამ ნახა თუ არა ჩემი დანიშნული ინსტიტუტის უფროსთან, გადაწყვიტა, რომ მარტო ის აკლია იმის სასტუმროს მორთულობას: იმას ჰყავნდა სულ სხვანაირი ჯიშის ძაღლი, გასაოცარი, პატარა Ანგორის კატა და თუთიყუში. Აკლდა მხოლოთ ორ-ფეხი ცხოველი, შემკული იმ გვარის ღირსებაებით, რომ დაეტკბო მისი მხედველობა და გაერთო იმის დიდკაცური მოწყენა!... Დაიწყო მით, რომ უფროსის თანხმობით Ლიუბა წაიყვანეს ინსტიტუტიდგან მთელი დღით. Შემდეგ დაერთო პატიჟობა პატიჟობაზე. Გამოერეოდა დღე თუ არა, როცა ის არ ყარაულობდა, Ლიუბას მოსდიოდა კარეტა და ჩემი საცოლო იკარგებოდა მთელი დღეობით! Სად, რა საზოგადოებაში—მე არაფერი არ ვიცოდი. Ბარათებზე პასუხს აღარ მაძლევდა. ჩემს შენიშვნებზე მომიგებდა ცხარათ: ის ჯერ ჩემი ცოლი არ იყო და არავითარი უფლება არა მქონდა ბძანებისა. Დამეთანხმებით, მოწყალეო ხელმწიფე, რომ ჩემი მდგომარეობა უკიდურეს სისულელემდე იყო მიხწეული. Ესეც უნდა იცოდეთ, რომ ის სარგებლობდა ჩვენი დამოკიდებულების საიდუმლოებით! მე თქვენ გარწმუნებთ, რომ მე მზათ ვიყავი, თმა მეგლიჯა თავიდგან და იყო ისეთი წამები, რომ ვიგლეჯდი კიდეც; მაგრამ რას მშველოდა! Არ შემიძლიან გითხრათ რამდენ ხანს გაგრძელდა ეს ჩემი ჯოჯოხეთური მდგომარეობა: ერთს მშვენიერს დილას მომდის უკან ყველა ჩემი ბარათები და საჩუქრები....

(Გაგრძელება)

ნეთ, ერთმანეთს მხარში ამოუდგეთ, ერთ ალაგას ორთავემ სისხლი დავღვაროთ, ერთად ერთხმად ორნივ მტერს ვეტაკოთ. ამ ორში რომელს უნდა ეკუთნოდეს უპირატესობა, ომის მოთაობა, პირ-და-პირ მტრის შეგებება—შესვენებულს, თამამს, გამაძღარს,—თუ დაღლილს, ჯანზედ მოწყვეტილს და დაძაბუნებულს? რასაკვირველია პირველებს; ამისთვისაც საჭიროა, რომ სიღნაღელებიც ალაზანზედ ქიზიყელებს წინ მიუძღოდენ, რასაც ამტკიცებს ბ—შვილი თავის მოკლე კორრესპონდენციაში. იქნება ეს სიღნაღელებს არ ეამათ, იქნება ძრიელაც გამწარდნენ და სადილის იშტა დაკარგეს—მაგრამ სიმართლე, ჭეშმარიტება, სინიდისი თხოულობენ ამასა.

რაც შეეხება იმას, რომ ვითომც სიღნაღელები რომ ალაზანზედ გავიდნენ, აქ აღარავინ დარჩებაო, ძრიელ ტყუილი შიშია და უმაწვილური გამართლებაა თავისა. სოფლის ხალხიც ხომ სრულიად არ გარეკეს; ზოგი რომ გავა, მომეტებული სიღნაღშივე დარჩება; მისთან სიღნაღში არის კამანდა.

იმაზედ კი, ვითომც ქიზიყელები დღეობებით ილუპებიან მოვახსენებ, რომ ესეც ცოცხალი სიცრუეა: თუ არა აქვს არც იდღეობებს. მაგრამ ამ კითხვის გადაწყვეტა რა „მაძღარი“ კაცის საქმეა!

გამლეტი იტყვის:

— ძმაო გორაციავ! ბევრია რამ არის ქვეყანაზედ, რაც ჩვენ ბრძნებსა არც კი სიზმრებიათ!.“

ეს კითხვა არის წმინდა ეკონომიური; სად ეკონომიური მეცნიერება და სად „მაძღარი სიღნიღელი?“ სად დღეობა და სად სიღარიბე!..

მეზობელი

განცხადებანი

ფოჩტის სახლის ქვეშ გაღებულია **სარძეო სარდაფი**, რომელშიაც მსურველს შეუძლიან იყიდოს: რძე, ერბო, მაწონი და სხვა ყველაფერი, რაც რძისაგან ნაწარმოებია.

(3—2)

ქუთაისში, გუბერნიის ტიპოგრაფიაში **იბეჭდება** და ამ დღეებში გამოვა **„ცოლი თუ გინდა, ეს არის“!** ერთ-მოქმედებიანი ვოდევილი ვას. **აბაშიძისა.**

(3—2)

ქართული სახალხო სიმღერები

შეგროვილი და გამოცემული

ზაქ. ჭიჭინაძისაგან.

წიგნი პირველი.

ფასი ყველგან ერთი შაური

გაკვეთილები თეორეტიულის და პრაქტიულის **ბუღალტერიისა** ორ-გვარის ანუ იტალიურისა, ბანკის, ფაბრიკის, სავაჭრო, კომისიურის და აგრეთვე **სავაჭრო არითმეტიკისა.**

ადრესი: ლაბორატორიის ქუჩა, ნამესტნიკის ბაღის პირ-და-პირ, პსაროვის სახლებში, № 14.

პატივი მაქვს გამოუცხადო თფილისის საზოგადოებას, რომ მე ვაკეთებ საუკეთესო შავსა და ფერად-ფერად **მელანს** და აგრეთვე ვყიდი წალებისა და ეკიპაჟების ბორბლებისათვის ისეთს **მაზს** რომ **წყალი ვერ გაატანს.** ერთს ბოთლს მელანს ვყიდი, უბოთლოთ 50 კაპ, ბოთლიანათ 60 კაპ. მსურველს შეუძლია ამ ადრესით მიმართოს: არწრუნის ქარვასლაში, № 85

სტეფან ხუდადოვი

კავკასიის განყოფილება გაზეთის „ГОЛОСЪ“-ის რედაქციისა და კანტორისა

(თფილისში, გოლოვინის პროსპექტი, ანტონოვის სახლები) **იღებს**

ა). **სტატიებს, კორრესპონდენტიებსა და ტელეგრაფიულ ცნობებს** შესანიშნავს აწმყო შემთხვევებზედ,

ბ). **ხელის-მოწერას გაზეთს „ГОЛОСЪ“-ზე ყოველგვარის ვადითა** და

გ) **ყოველგვარ სახაზინო და კერძო განცხადებათ** საზოგადოთ გასაგებს ენებზედ.

გაზეთის „ГОЛОСЪ“-ის ცალკე №№ (ეგზემპლიარი ორ შაურად) **ისყიდება:**

ა). **თფილისში:**

I და II განყოფილებაში უფ. **გ. ი. აზნაუროვის** მაღაზიებში (გოლოვინის პროსპექტი, მდივანის სახლები) და **გრიქუროვთან** (Кавказская Книжная Торговля)—წიგნის მაღაზიებში.

ბ) **ქუთაისში—სვ. ჩომახიძესთან** (ტიპოგრაფიაში)

გ) **ვლადიკავკაზში**—უფ. **წილოსანთან.**

ამას გარდა განყოფილება მოიწვევს კომისიონერებს კავკასიის აქეთა და იქითა მხრის ადგილებში გაზეთის „ГОЛОСЪ“-ის ცალკე №№ გაყიდასსველად.

რკ. გზა.	დილა.		საღამ.		II კ.		III კ.	
თფილისი	9	21	5	18				
მცხეთა	10	11	6	27	-	68	-	38
გორი	11	58	9	43	2	40	1	23
ხაშური	1	29	11	57	3	92	2	18
სურამი	1	44			4	42	2	46
ყვირილა	5	49			5	81	3	23
რიონი	6	47			6	75	3	75
სამტრედია	7	41			7	73	4	29
ახ.-სენაკი	—	—			8	57	4	76
ფოთი	9	40			9	75	5	42
ფოთი	9	13						
ახ.-სენაკი	—	—			1	18	-	66
სამტრედია	11	16			2	6	1	14
რიონი	12	13			3	4	1	69
ყვირილა	1	18	ღამე		3	98	2	21
სურამი	5	12	1	10	5	33	2	96
ხაშური	5	39	1	37	5	84	3	24
გორი	7	5	4	8	7	36	4	9
მცხეთა	8	50	6	59	9	8	5	4
თფილისი	9	31	7	56	9	75	5	42

ტელეგრაფი	მ.	კაპ
ოცი სიტყვა თფილისიდამ:		
ქუთაისს, ფოთს	1	—
გორს, დუშეთს, სიღნაღს	-	50
როსტოვს, ოდესას, მოსკოვს	2	—
პეტერბურგს, ვარშავას	2	—
ოსმალეთში, შვეიცარიაში	3	—
იტალიაში და საფრანგეთში	3	50
ინგლისში	3	75

ფოშტა

ა) თფილისიდამ: საზღვარ გარეთ, ქუთაისს, რუსეთს—ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ. ორშ. და სამშ. ოზურ.—პარასკ. და ოთხ. კახეთს—სამშ. და შაბ. ბ) ქუთაისიდამ: თფილისისა და ფოთისაკენ—ყოველ დღე, კვირას გარდა. ოზურგეთს—ორშ. და პარასკ.

წიგნის გაგზავნა რუსეთში და საზღვარ გარეთ:	კაპ
ღია წიგნის	4
დაბეჭდილის (სამი მისხალი)	8

ბირჟა	მან.	კაპ
პეტერბურგი, 7 ღვინობ.		
ერთი მანეთი ღირს:		
ლონდონში 24 პენსი.	—	78
პარიჟში 250 სანტიმი.	—	81
ესკონტი (სარგებლისფასი)	7½	—
ბანკის ბილეთი 5%	94	50
მოგებიანი (პირველის ესხი)	207	25
მოგებიანი (მეორე ესხი)	202	50
გირაოს ფურცლები:		
თფილ. სააზნ. ბანკისა.	—	—
ხერსონის ბანკის (5%)	85	25
მოსკოვის (5%)	85	50
აქციები:		
ოდესის სავაჭრო ბანკის	177	—
ფოთი-თფილ. რკინ. გზის	—	—
შავი ზღვის ცეცხ. გემებ	527	—
კავკასის და მერკური	225	—
პირვ. სახლვევ. საზ.	745	50
პეტერბ. სახლვევ. საზ.	235	50
მოსკოვის სახლვევ. საზ.	208	-

მაზანდა	მან	კაპ
თფილისი, 11 ღვინობ.		
ფქვ. თეთ. ბანჯისა, ფთ.	1	90
ფქვილი წითელი.	1	45
ქერი ფუთი.	1	25
ბამბა ერევნისა, ფუთი	8	20
— ამერიკისა, ფუთი.	8	50
გაპენტილი ბამბა ფთ.	9	50
მატყლი თუშური ფთ.	7	—
— თარაქამისა ფთ.	3	50
აბრეშუმი ნუხური სტ.	3	—
ქონი, ფუთი.	5	80
ქონის სანთელი ფუთი.	8	—
სტეარინის სანთელი, ფ.	12	4
ხორცი ძროხისა, ლიტ.	—	54
— ცხვრისა, ლიტრა	—	63
სპირტი, გრადუსი	—	12
შაქარი, ბროც. ფუთი	8	20
— ფხვნილი ფუთი	7	20
ყავა გოგვალი, ფუთი	26	—
ზეთი ქუნჯუთისა ფუთ.	12	—
ოქრო ½ იმპერიალი.	8	28

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 11 Октября 1877 г. Типографія Меликова. გამომცემელი ს. მელიქიშვილი. რედაქტორი ს. მესხი.